

Kavga Kavramları, Dini Aşırılık ve Şiddet: Hindu Milliyetçiliği ve Hint Demokrasisi Üzerine Düşünceler

Prof. Dr. Irfan Ahmad

Dibn Haldun Üniversitesi Öğretim Üyesi

Çatışma/kavga kavramları ve bu kavramların milliyetçilik ve demokrasi ile ilişkisi akademik araştırmaların merkezinde yeterince yer almamaktadır. Oysa milliyetçilik, demokratik olmayan ülkelerde olduğu kadar demokratik ülkelerde de yaygın olan çatışma/kavga kavramlarının hem gereği hem de sonucu olmuştur ve olmaya devam edecektir. Bu makalede, milliyetçilik kavramı ile ayrı düşünülemez çatışma/kavga kavramları Hindistan örneği üzerinden incelenmektedir. Bu bağlamda, Hindu/Hint milliyetçiliğinin merkezinde İslam'ın ve Müslümanların olduğu gösterilmektedir. Bu çerçevede, çatışma/kavga kavramının ne olduğu kısaca tartışılmakta ve Avrupa siyasetinde etkin olan "Eurabia" kavramına kısaca değinilmektedir. Ardından, Hindistan'da İslam'ı ve Müslümanları hedef alan çatışma/kavga kavramlarının işleyişini göstermek için İslam ve Müslümanlarla ilgili çatışma/kavga kavramlarının nasıl işlediği gösterilmektedir. Bu amaçla dört çatışma/kavga kavramına odaklanılmıştır: Aşk-Cihadı/Korona-Cihadı, Sahte-laiklik ve Yatıştırma, Hindu Taliban ve İnek İnfazcısı.

Yaklaşık 30 yıldır birçok akademisyen hem bölgeler arası hem de daha küresel ölçekte, din ve milliyetçilik arasındaki derin bağlantıların önemini vurgulamıştır.¹ Ayrıca bazı akademisyenler bu tür ilişkileri Güney Asya'nın belirli bağlamlarında da tartışmıştır.² Aynı zamanda, öldürücü ve şiddetli

Hindu milliyetçiliği ve bunun dini azınlıkları -özellikle de Hristiyan ve Müslümanları- nasıl hedef aldığı üzerine çok sayıda çalışma da mevcuttur.³ Genellikle dini bir azınlık olarak görülen Hindistan'daki Müslümanların sayısı, Türkiye'nin toplam nüfusunun iki katından biraz fazladır.⁴

1 Bu konuda başlıca girişim için bkz. Peter van der Veer ve Hartmut Lehmann (Ed.), *Nation and Religion: Perspectives on Europe and Asia*, Princeton: Princeton University Press, 1999.

2 Örneğin, Irfan Ahmad ve Pralay Kanungo (Ed.), *The Algebra of Warfare-Welfare: A Long View of India's 2014 Elections*, Yeni Delhi: Oxford University Press, 2019; Christophe Jaffrelot, *The Hindu Nationalist Movement and Indian Politics: 1925 to the 1990s: Strategies of Identity-Building, Implantation and Mobilization (with Special Reference to Central India)*, Londra: Hurst & Co., 1996; Peter van der Veer, *Religious Nationalism: Hindus and Muslims in India*, Berkeley: University of California Press, 1994.

3 Irfan Ahmad ve Peter van der Veer, "Muslim Bare Life in Contemporary India", *The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives* (Editörler: Irfan Ahmad and Jie Kang), New York: Palgrave Macmillan, 2022; Dibyesh Anand, *Hindu Nationalism and the Politics of Fear*, New York: Palgrave Macmillan, 2011; Dibyesh Anand, "The Violence of Security: Hindu Nationalism and the Politics of Representing 'the Muslim' as a Danger", *The Round Table*, Cilt 94, Sayı 379, s. 203-215, 2005; Thomas Blom Hansen, *The Saffron Wave: Democracy and Hindu Nationalism in Modern India*, Princeton: Princeton University Press, 1999.

4 2022'de Türkiye'nin toplam nüfusu 84.6 milyon iken (Daily Sabah, "Turkey's Population is Now 84.6 million, Istanbul Reverts

Mevcut çalışmalara rağmen, -yeterli olsa da- çok az sayıda akademisyen, çatışma/kavga kavramları ve bunların “Batı”da veya “Doğu”da milliyetçilik ve demokrasiyle organik olarak nasıl bağlantılı olduğu hakkında düşünmüştür. Milliyetçilik ve onun çatışma/kavga kavramları arasındaki derin bağlantılara yönelik görece dikkat eksikliğinin -veya yokluğunun- çeşitli nedenleri mevcuttur. Tam da burada derinlemesine bir analize girmeden, bu durumun birincil nedeni gibi görünen unsurdan bahsetmek önemlidir. Milliyetçiliğin bir aracı veya bir getirisi olarak bilginin oluşumu göz önüne alındığında, milliyetçiliğin özü olan çatışma/kavga kavramlarının incelenmesi çoğunlukla bir utanç kaynağı olarak görülmekteydi. Bu utanç; “gerici”, “dindar”, “demokratik olmayan” ve “otoriter” milliyetçiliklerden farklı olarak daha çok kendilerini “demokratik”, “barışçıl”, “ilerici” ve “laik” olarak niteleyen milliyetçilikler içinde görülmekteydi. Diğer bir ifadeyle, bahsetmek istediğim şu ki her ne kadar kusursuz ve özdeş olmasalar da çatışma/kavga kavramları, demokrasilerde olduğu kadar demokrasi dışı ülkelerde de yaygındır. Çünkü her iki yönetim biçiminin ufkunda, çatışma/kavga kavramlarının nedeni olduğu kadar aynı zamanda gerekli bir sonucu da olan milliyetçilik olmuştur ve olmaya devam edecektir. Benim çatışma/kavga kavramlarına ve bunların milliyetçiliklerle yapısal bağlantılarına yaptığım vurgu, hiçbir

şekilde uluslararası, ulusötesi süreçlerin veya 1990’lardaki çok abartılı küreselleşme tartışmasının dinamiğinin ihmali anlamına gelmez.⁵ Küreselleşmeye karşı milliyetçilik terimleriyle çerçevelenen büyük ölçüde verimsiz tartışma, yakın geçmişte olduğu gibi küçümseyici bir şekilde, dünyayı karakterize eden hayati noktayı gözden kaçırma eğilimindedir.

Öyle ki milliyetçiliğin artan küreselleşmesi, her iki kavram için de çoğu zaman alışıldığı gibi birbirinden ayrı değil, birlikte görülmelidir.⁶ İlerleyen sayfalarda yeterince ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, çatışma/kavga kavramları -örneğin, “Eurabia”, “Cihat” yahut “Aşk-Cihadı” veya “Korona-Cihadı” gibi zorunlu türevleri (bunun hakkında daha fazla bilgi için aşağıya bkz.) aynı anda uluslararası, ulusötesi ve küreseldir.

Çatışma/kavga kavramları doğası gereği seküler olabilir ve gerçekten de öyledir. Ancak ben burada genellikle dinsel olarak yorumlanan ve özelde Müslümanları hedef alan hususlar üzerinde durmak istiyorum. Bu çatışma/kavga kavramları yalnızca sözcüklerden ibaret değildir; silah gibidirler ve doğrudan veya dolaylı olarak Müslümanların, örneğin Hindistan’dakilerin, bireysel olduğu kadar toplu olarak da katledilmesine yol açmışlardır. Çatışma/kavga kavramları, elbette, seçimle ilgili olan ve olmayan seferberliklerin merkezinde yer alır ve

to Rise”, Web Sayfası: <https://www.dailysabah.com/turkey/turkeys-population-is-now-846-million-istanbul-reverts-to-rise/news>, 4 Şubat 2022.], 2011’de Hindistan’daki Müslümanların sayısı 172 milyondur [Hindistan’ın toplam ulusal nüfusu 1.2 milyar olarak kaydedilmiştir [bkz. Stephanie Kramer, “Population Growth and Religious Composition”, Pew Research Centre, Web Sayfası: <https://www.pewresearch.org/religion/2021/09/21/population-growth-and-religious-composition/>, 21 Eylül 2021.]]

5 Etkili bir anlatım için karşılaştırarak bkz. Arjun Appadurai, *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996; Irfan Ahmad ve Jie Kang, “Introduction: Imagining Alternatives to Globalization of the Nation Form”, *The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives* (Editörler: Irfan Ahmad ve Jie Kang), New York: Palgrave Macmillan, 2022.

6 Irfan Ahmad ve Jie Kang, “Introduction: Imagining Alternatives to Globalization of the Nation Form”, *The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives* (Editörler: Irfan Ahmad ve Jie Kang), New York: Palgrave Macmillan, 2022.

Resim 1: “İnek İnfazcıları” Hinduların kutsal kabul ettikleri inekleri “kaçakçılık” yoluyla taşıdıkları için Kuzey Hindistan’ın Jharkhand kentindeki iki genç müslümanı (Mohammad Mazloom ve Inayatullah Khan) asarak öldürdüler.

sosyal medya da dahil olmak üzere çoğu ana akım medyayı (basılı, elektronik, dijital) kaplar. Çatışma/kavga kavramları da günlük söz dağarcığının bir parçasıdır ve ölümcül sonuçları vardır! Hindistan’da Müslümanlar, “kaçakçılık” yaptıkları ve sığır eti yedikleri veya inekleri naklettikleri iddiasıyla herkesin önünde linç edilmiştir. Buna ek olarak, Müslümanların öldürülen bedenleri, onlara ders “öğretmenin” bir yolu olarak halka teşhir edilmiştir (bkz. Resim 1’7).

Bu halka açık linç olaylarını düzenleyen-diğer bir ifade ile yargısız infazda bulunan- suçlular “inek infazcıları” olarak tanınırken, Müslümanlar tarafından sığır eti tüketimi bir beslenme seçimi meselesi olarak değil, “inek katliamı” olarak tanımlanmaktadır. Hiç şüphesiz ve bu makalenin teorik merceğinden bakıldığında,

inek katliamı tipik bir çatışma/kavga kavramıdır. (Bununla ilgili daha fazlası aşağıda bkz.)

Bu makale iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Birinci bölümde, çatışma/kavga kavramının ne olduğunu açıklayacağım ve kapsamlı olmadığı anlaşılan bir şekilde şeceresini sunacağım. Burada özellikle, bu terimin çağrıştırdığı iki etkili Alman düşünürün (Reinhart Koselleck [1923-2006] ve Carl Schmitt [1888-1985]) eserlerini tartışacağım. Bu kavramsal çerçevenin ardından, Hindistan siyasetinde sağcı, solcu, merkezci veya laik ve dindar Hindu gibi çatışma/kavga kavramlarının parti çizgilerinin ötesinde işleyişini göstereceğim. Buradaki ana fikir; kavga/çatışma kavramları açısından, Hegemonik Hint/Hindu siyasetinin ekseninde İslam/Müslümanların var olduğudur. Buradan

7 Fotoğraf, *India Today*’den Somnath Sen’in izniyle: Kaushik Deka ve Damayanti Dutta, “Mob Lynching India’s Shocking War Within, a Challenge Narendra Modi Deka Must Confront”, *India Today*, Web Sayfası: <https://www.indiatoday.in/magazine/cover-story/story/20170724-lynching-india-beef-ban-muslims-india-jharkhand-delhi-mathura-1023999-2017-07-14>, 14 Haziran 2022.

yola çıkararak, Hint Hindu siyasetindeki çatışma/kavga kavramlarının işleyişini göstermek için İslam ve Müslümanlarla ilgili olarak dört konuya odaklanacağım: Aşk-Cihadı/Korona-Cihadı, Sahte-laiklik ve Yatıştırma, Hindu Taliban ve İnek İnfazcısı. Bu makalenin ikinci bölümüne, “Eurabia”nın kısa bir tanımı ve Avrupa siyasetinde nasıl işlediği ile başlayacağım. Benim “Eurabia”yı ele alışım, Hindistan’ın özgüllüğünün ötesinde, kültür ve siyaseti anlamada çatışma/kavga kavramlarının etkinliğinin yanı sıra faydasını da göstermeyi amaçlamaktadır. Sonuç kısmında, bu makalenin argümanını özetleyeceğim ve geçmişe olduğu kadar geleceğe yönelik akademik araştırmamızın merkezinde yer alan çatışma/kavga kavramlarının önemini pekiştireceğim. Bunu gerçekleştirmek için Cambridge Üniversitesi’nde drama profesörü olarak çalışan uluslararası üne sahip bir kültür teorisyeni olan Raymond Williams’in (1921-1990) “anahtar kelimeleri” karşısında çatışma-kavga kavramlarının değerliğini farklılaştıracam.

Çatışma/Kavga Kavramı Nedir?

Bu makalenin temel argümanına doğru ilerlemek için çatışma/kavga kavramının ne olduğu sorusuyla başlamalıyız. Bu kavram, etkili bir Alman kavramsal tarih figürü olarak kabul edilen Koselleck’in çalışmasından türetilmiştir.⁸ Almanca’da

“*Begriffsgeschichte*”, entelektüel tarih olarak da bilinir.⁹ Ancak, Koselleck’in kendisi bu terimi kullanmamış; bunun yerine “asimetrik karşı kavramları (*asymmetrical counterconcepts*)” ve “antitetik (*antithetical*)” kavramlarını kullanmıştır.¹⁰ Koselleck’ten etkilenen Ian Hunter ve Maria Pia Lara gibi akademisyenler, çatışma/kavga kavramını “asimetrik karşı kavramlar” ve “antitetik” kavramlar anlamında kullanmıştır.¹¹ Sadeleştirildiğinde, çatışma/kavga kavramı şu anlamı ifade etmektedir: Siyasetteki savaş dilde savaştır ve çatışma/kavga kavramı bu savaşta bir silah olarak kullanılır. Bu bağlamda çatışma/kavga kavramı, Koselleck’in “akıl hocası” olarak gördüğü Alman hukuk teorisyeni Carl Schmitt’in şekillendirdiği siyaset anlayışını yansıtmaktadır. Schmitt’e (1996) göre, son tahlilde siyaset, sözde mantıklı müzakere veya halkın refahı için bir hükümet kurmakla ilgili değildir.¹² Bunun yerine Schmitt, siyaseti dostları düşmandan ayıran temel bir mekanizma olarak ele almıştır; savaş ise siyasetin nihai biçimi ve yüzüdür. Dahası, *The Concept of the Policy* adlı kitabında da belirttiği gibi, dost-düşman ikiliği, devlet içinde olduğu kadar iki veya birden fazla devlet arasında da işlemektedir. Düşman, Schmitt’e göre, hem dışarıda hem de içeridedir. Koselleck için de moderniteye damgasını vuran şey, mutlu “ilerleme” değil, çatışma ve krizde kendini gösteren savaştır.

8 Reinhart Koselleck, *Futures Past: On the Semantics of Historical Time* [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979].

9 Bkz. Melvin Richter, *The History of Political and Social Concepts: A Critical Introduction*, Oxford: Oxford University Press, 1995; Richard Whatmore, *What Is Intellectual History?*, Cambridge: Polity, 2016.

10 Reinhart Koselleck, *Futures Past: On the Semantics of Historical Time* [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979], s. 158-159.

11 Teorik gelişimi ve kaynakları da dahil olmak üzere mücadele kavramının daha ayrıntılı bir kavramsal açıklaması için makaleme bkz. Irfan Ahmad, “Combat-Concepts in Indian Politics: Understanding Democracy as Politics of Enmity”, *The Polis Project*, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/combats-concepts-in-indian-politics-understanding-democracy-as-politics-of-enmity/>, 22 Kasım 2021. Bu kısımda da aynı makalemde yararlanıyorum.

12 Carl Schmitt, *The Concept of the Political* [Çeviri: George Schwab], Chicago: Chicago University Press, 1996.

Schmitt'in siyaset anlayışından etkilenen Koselleck'e göre, adlandırma ve kategorize etme eylemleri önemlidir. Kişinin kendisi için seçtiği ile başkalarının ona yüklediği kelimeler, "özneleri aşağılayıcı anlamlar" ile kişiyi vurguladığında ama kendisini ihlal edildiğini hissettirecek şekilde farklılaştığında çatışma/kavga kavramlarıyla karşı karşıya kalırız. Çelişkili, karşıt etiketler olarak çatışma/kavga kavramları, içeride birlik ve dışarıda muhalefet oluşturmak için "yalnızca tek yönde ve eşit olmayan bir şekilde kullanılır."¹³ Bu nedenle, karşılıklılığa/mütekabiliyete değil, münhasırlığa ve antagonizme dayandıkları ve "siyaset veya sosyal gruplaşmaların yalnızca bir işareti değil, aynı zamanda bir faktörü"¹⁴ oldukları öne sürülmektedir. Koselleck bu tezini kanıtlamak için, tek tek sözcükleri değil, üç çift çatışma/kavga kavramını kavramsal-tarihsel bir incelemeye tabi tutmuştur: (1) Helenlere karşı barbarlar, (2) Hıristiyanlara karşı kafirler ve (3) insan(lık)a karşı insan(lık) dışı olanlar.¹⁵ Son olarak, söz konusu çift kavramlar düşman-öteki varsayımına dayandığı için siyasetin en fazla "ötekini ortadan kaldırmayı"¹⁶ içerdiğini belirtmiştir. Kısacası, Koselleck'in çatışma/kavga kavramı formülasyonu, örneğin, Amerikalı siyaset

bilimci Harold Lasswell'in klişe siyaset tanımından farklıydı. Bilindiği gibi Lasswell, siyaseti "kim neyi, ne zaman ve nasıl elde eder"¹⁷ olarak ele almıştır.

Hindistan'ın Hindu siyasetinin özelliklerini ve bunun Müslümanlara karşı nasıl bir savaş başlattığını açıklamaya başlamadan önce, uluslararası siyasetin, (özellikle -şüphesiz- son yirmi yıl civarında) öyle ya da böyle İslam ve Müslümanlarla ilgili olan çatışma/kavga kavramlarıyla eşit derecede dolu olduğunu söylememe izin verin. "Radikal Müslüman" kelimesini göz önünde bulundurun. Burada radikal kelimesi bir təciz sözüdür! Bu, bir inanç olarak İslam'ın şiddetli, gerici ve moderniteye, demokrasiye vb. düşman olduğu anlamına gelmektedir. Diğer taraftan, aynı kelime (radikal), Hindistan'ın M. K. Gandhi'si (ö. 1948) gibi figürler bağlamında kullanıldığında olumlu anlam taşır. Örneğin, yazar Mira Kamdar'a göre, Gandhi "gelmiş geçmiş... en radikal düşünürlerden biridir."¹⁸ Radikal kavramı, bu olumlu -hatta övgü dolu- anlamda, kitapları İngiliz yayıncı Verso tarafından "Radical Thinkers"¹⁹ adlı bir dizide yayınlanan Judith Butler ve Jacques Derrida gibi düşünürler için de kullanılmaktadır.

13 Reinhart Koselleck, *Futures Past: On the Semantics of Historical Time* [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979], s. 155.

14 Reinhart Koselleck, *Futures Past: On the Semantics of Historical Time* [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979], s. 156.

15 Reinhart Koselleck, *Futures Past: On the Semantics of Historical Time* [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979], s. 161-191.

16 Reinhart Koselleck, *Futures Past: On the Semantics of Historical Time* [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979], s. 160.

17 Akt. Maria Bunge, *Social Science Under Debate: A Philosophical Perspective*, Toronto: University of Toronto Press, 1998, s. 155.

18 Akt. Abhish K. Bose, "Interview with Irfan Ahmad: 'Hindu Radicalization the Lethal Challenge.'" *Frontline*, Web Sayfası: <https://frontline.thehindu.com/social-issues/interview-irfan-ahmad-hindu-radicalisation-the-lethal-challenge/article65529829.ece>, 26 Haziran 2022.

19 Akt. Abhish K. Bose, "Interview with Irfan Ahmad: 'Hindu Radicalization the Lethal Challenge.'" *Frontline*, Web Sayfası: <https://frontline.thehindu.com/social-issues/interview-irfan-ahmad-hindu-radicalisation-the-lethal-challenge/article65529829.ece>, 26 Haziran 2022.

Avrupa'da kullanılan bir diğer popüler çatışma/kavga kavramı da "Eurabia"dır. Bu terim, Avrupa (Europe) ve Arabistan (Arabia) kelimelerini birleştirmektedir. Bu bağlamda kelimenin amacı, Müslümanların Avrupa'nın kültürel-dini kimliğini baltalamak için Avrupa'yı İslamlaştırıp Araplaştırmaya yönelik sözde komplolarını göstermektir. Bu komplo güdümlü çatışma/kavga kavramı; "Eurabia" savunucularının, Avrupa'nın ABD ve İsrail ile tarihi bağlarını zayıflatmak istediğini ileri sürmektedir. 2005'te basılan *Eurabia - The Euro-Arab Axis* adlı kitabında, kitabın yazarı Bat Ye'or -bu gerçek ismi değildir; İbranice'de "Nil'in kızı" anlamına gelir-belirli bir grup aktörün (medya figürleri, politikacılar ve entelektüeller) "Fransa'da kıtayı Müslümanlara teslim etme yolunda zaten epey ilerlediği"²⁰ önermesini öne sürmüştür. Yazarın gerçek adı Gisèle Littman'dır. Burada, Avrupa'nın farklı ülkelerindeki siyasetçilerin bu çatışma/kavga kavramını birbiri ardına seçimlerde kullandıklarını ve başarılı bir şekilde zafere ulaştıklarını belirtmekte fayda vardır. Daha da önemlisi, bir çatışma/kavga kavramı olarak "Eurabia" yalnızca aşırı sağ partiler tarafından kullanılmamakta; sözde ana akım partiler de, aynı şekilde olmasa da, "Eurabia" sloganına katılmaktadır. Açıkça anlaşılmaktadır ki "Eurabia" bir çatışma/kavga kavramı olarak korku, düşmanlık ve nefret yaratmaktadır. Buna ek olarak, Müslümanlara yönelik birçok

şiddet eylemi vakası da dahil olmak üzere İslamofobiyi meşrulaştırmaktadır.

Dünyanın "En Büyük Demokrasisi" Olan Hindu Siyasetinde Çatışma/Kavga Kavramları Nasıl Çalışır?

Hindistan'ın Hindu siyasetinde bir dizi çatışma/kavga kavramı mevcuttur. Ben bunlar arasından, İslam ve Müslümanlar üzerinde doğrudan etkisi olan ve Müslüman karşıtı aşırı sağcı, şirket yanlısı Bhartiya Janata Partisi'nin (BJP) iktidara geldiği 2014'ten bu yana sonuçları daha da çirkinleşen dört çatışma/kavga kavramını tartışmayı seçtim. Okuyuculara, BJP'nin ideolojik gurusunun; Hindistan'ı, azınlıkların (özellikle de Hıristiyanların ve Müslümanların) eşitliğe sahip olmayacağı -en iyi ihtimalle ikinci sınıf vatandaş muamelesi görebilecekleri ki bu çağdaş dönemde aşağı yukarı böyledir- etnik bir Hindu devleti haline getirmeye adanmış paramiliter bir militan Hindu örgütü olan Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS) olduğunu bildirmek veya hatırlatmak önemlidir. Kısacası, RSS'nin (ideolojisine Hindutva adını veren) ideologları, Hindu üstünlüğünü savunmakta; Hitler'in Yahudilere muamelesi de dahil olmak üzere Nazi ideolojisine açıkça övgüler yağdırmaktadırlar.²¹ Özellikle, Hindistan'ın şu anki Başbakanı Narendra Modi, söz konusu RSS'nin ömür boyu üyesidir. Hindistan Başbakanı olarak seçilmeden önce, Gujarat eyaletinin

20 Eirikur Bergmann, "The Eurabia Conspiracy Theory", *Europe: Continent of Conspiracies - Conspiracy Theories in and about Europe* [Editörler: Andreas Önnersfors ve André Krouwel], Londra: Routledge, 2021, s. 39.

21 İrfan Ahmad, "Populism: A Political Anthropology Approach", *Public Anthropologist*, Cilt 1, Sayı 2, s. 224-245, 2019; İrfan Ahmad ve Pralay Kanungo [Ed.], *The Algebra of Warfare-Welfare: A Long View of India's 2014 Elections*, Yeni Delhi: Oxford University Press, 2019; İrfan Ahmad ve Peter van der Veer, "Muslim Bare Life in Contemporary India", *The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives* [Editörler: İrfan Ahmad ve Jie Kang], New York: Palgrave Macmillan, 2022; Jairus Banaji [Ed.], *Fascism: Essays on Europe and India*, Gurgaon [Hindistan]: Three Essays Collective, 2013; Christophe Jaffrelot, *Hindu Nationalism: A Reader*, Princeton: Princeton University Press, 2007; Abdul G. Noorani, *The RSS and the BJP: A Division of Labor*, Delhi: LeftWord, 2000; Abdul G. Noorani, *The RSS: A Menace to India*, Delhi: LeftWord, 2019; Sumit Sarkar, "The Fascism of the Sangh Parivar", *Economic and Political Weekly*, Cilt 28, Sayı 5, s. 163-67, 1993.

başbakanı olduğu 2002 yılının başlarında, Hindistan'ın demokrasi tarihinde en korkunç ve en büyük Müslüman karşıtı programlardan birini yönetmiştir. Müslümanlara karşı duyduğu yoğun kin ve düşmanlık, birbiri ardına düzenlenen mitinglerde yaptığı sayısız konuşmada kendini göstermiştir. Müslüman karşıtı konuşmaları o kadar önemli görülüyordu ki, bu mitinglerin birinde, ön sırada oturan ve Modi'yi dinleyen genç bir kadın, "Müslüman piç kurularını öldürün"²² diye bağırmıştır.

Aşağıda tartışılan dört çatışma/kavga kavramı; Aşk-Cihadi/Korona-Cihadi, Sahte-laiklik ve Yansıma, Hindu Taliban ve İnek infazcısıdır. Bunun yanında "Başarı-Cihadi" ve "Toprak-Cihadi" gibi cihadın türevleri olan çatışma/kavga kavramları üzerinde de duracağım. Okurların, bu çatışma/kavga kavramlarının birlikte bir asamblaj (veya entegre bir bütün) oluşturduğuna dikkat etmelerini istiyorum. Öyle ki bu kavramları izole birimler olarak düşünmek, herhangi bir analitik netlik arayışından vazgeçmekle eşdeğerdir. Bu durum, hepsinin aynı olduğu anlamına gelmez. Elbette, bazı yönlerden her çatışma/kavga kavramının zamansal ve mekansal bir özgüllüğü vardır. Ancak her bir özgüllük; bir taraftan, özü İslam ve Müslüman düşmanlığının yeşermesi, sürdürülmesi, muhafaza edilmesi ve yoğunlaştırılması olan genellemeden kaynaklanır ve bu genellemenin sağlamaşmasına katkıda bulunur. Diğer taraftan, Dalitleri (kast hiyerarşisinde en düşük olanlar) ve Adivasileri (Hindu olmayan, Aryan olmayan yerli halk -İngilizce'de halk arasında "kabileler"

olarak adlandırılır-) asimile ederek etnik bir Brahmanik Hindu ulus-devletinin gerçekleştirilmese ve sağlamaştırılmasına katkıda bulunur ve bundan beslenir.

Aşk-Cihadi/Korona-Cihadi/ Başarı-Cihadi/Toprak-Cihadi

Sayıcı üstün olmasalar da Hinduların çoğu, Müslüman "köktendincilerin" Hindu kadınlarını sahte aşk yoluyla (bu nedenle yeni "Aşk-Cihadi" terimi kullanılıyor) dönüştürmek için planlar yaptıklarına inanmaktadır. Pek çok yerde Hindutva için çalışan çeşitli cepheler, "Aşk-Cihadi" tehlikesine karşı mitingler düzenlemiş ve broşür dağıtmışlardır. Bu tür bir propaganda halka, Müslümanların Hindu kızları baştan çıkarmak için yabancılı fonlar aldıklarını anlatmaktadır. Hatta bazı durumlarda "Aşk-Cihadi"na karşı mahkemelerde davalar açılmıştır.²³ "Aşk-Cihadi"nın bir alt teması, Müslümanların cinsel açıdan daha aktif kabul edilmesi nedeniyle Müslüman nüfusun artması "tehdidi"dir. Hindu veya Hindutva önermesine göre aşk cihadi yoluyla Müslüman nüfustaki bu artış, Müslümanların gücü kontrol altına almasına izin verecektir.

Hinduların (özellikle de Hindu popülistlerinin) Hindu kızları hakkındaki endişesi, Adolf Hitler'in yazdığı *Mein Kampf* kitabında yansımaktadır: "Yahudi gençliği ... baştan çıkarmayı planladığı hiçbir şeyden şüphelenmeyen Alman kızları gözetleyerek saatlerce pusuda yatıyor" ve "Yahudiler ... masum Hristiyan kızları baştan çıkarıyor ve böylece ... kanlarını karıştırıyorlar."²⁴ Burada din değiştirmenin

22 Irfan Ahmad, "Introduction: Democracy and the Algebra of Warfare -Welfare", *The Algebra of Warfare -Welfare: A Long View of India's 2014 Election* (Editörler: Irfan Ahmad ve Pralay Kanungo), Yeni Delhi: Oxford University Press, 2019, s. 28.

23 Irfan Ahmad, "Populism: A Political Anthropology Approach", *Public Anthropologist*, Cilt 1, Sayı 2, s. 224-245, 2019.

24 Akt. Irfan Ahmad, "Populism: A Political Anthropology Approach", *Public Anthropologist*, Cilt 1, Sayı 2, s. 244, 2019.

Hindistan'da oldukça tartışmalı bir konu olduğunu not etmeliyim.²⁵ Hinduizm'den İslam'a veya Hristiyanlığa geçiş, yetkililerin ön onayını gerektirirken; herhangi bir dinden Hinduizm'e geçiş için böyle bir gereklilik mevcut değildir. Dahası, Hinduizm "içsel" bir "Hint" dini olarak sayılırken; İslam, yerleşik ortodoksi ile "harici", "yabancı", "istilacı" bir din olarak kabul edilir. Ortodoksluk kavramı dışında, İslam'a özgü olarak sayılan tüm özellikler, Hristiyanlık için de geçerlidir.

Hindistan'da COVID-19'a karşı verilen savaş, aynı zamanda, birçok yönden Müslümanlara karşı verilen bir savaştı. Başlangıçta medya, Müslümanların virüsü isteyerek yaydıkları anlatısını döndürmeye başladı. Twitter'da "Korona-Cihadı" ve "Müslüman demek terörist demektir" ifadeleri gündem olmuştu. Resmî söylem, siyasi olmayan İslami bir örgüt olan Tebliğ Cemaati'nin onu kökten değiştirene kadar koronavirüs eğrisinin iyi olduğu şeklindeki anlatıyı meşrulaştırmıştır. İngilizce yayın yapan önde gelen bir gazete olan The Times of India, Tebliğ Cemaati'ni terörizmle ilişkilendirmiştir. İktidardaki BJP'den seçilmiş bir siyasetçi, koronavirüsü teröre benzetererek, "onları kurşunla vurun" çağrısında bulundu. Söz konusu siyasetçi, bu söyleminde "onlar" derken, hastalığın genelde damgalanması ve Müslümanların virüsün

kasıtlı yayıcıları olarak karalanması nedeniyle tıbbi test yaptırmaktan korkan Tebliğ Cemaati taraftarlarını kastetmiştir. Asılsız söylentiler, Müslümanları "yiyecelere tükürmek ve su kaynaklarına virüs bulaştırmakla" suçlayarak "koronavirüs teröristleri" olarak damgalamıştır. Hatta bir BJP lideri Tebliğ Cemaati üyelerini intihar bombacılarına benzetmiştir.²⁶ Bununla ilgili başka çatışma/kavga kavramları da mevcuttur: "Toprak-Cihadı" ve "Başarı-Cihadı". Bir Hindu mahallesinde Müslümanların kat karşılığı toprak almak istemesine "Toprak-Cihadı" denir. Aynı şekilde, genç Müslümanların devlet işleri için sınavlara girip iyi puan alarak elde ettiği başarıya da "Başarı-Cihadı" olarak adlandırılmaktadır. Çünkü bu çatışma/kavga konseptinin ardındaki varsayım, Müslümanların hükümetin çeşitli dairelerinde memur olmak yerine güçsüz kalmaları gerektiğidir.²⁷

Görüldüğü gibi cihat kelimesinden önce "sevgi", "korona", "başarı" ve "toprak" kelimelerinin eklenmesi ikili bir amaca hizmet etmektedir: İslami bir kavram olan cihat kelimesini damgalamak; ardından, yaygınlığını göstermek için bu Müslüman kavramını çoğullaştırmak. Bu amaç, Müslümanların ve diğer taraf-sız gözlemciler veya akademisyenlerin bu kavramı nasıl anladıklarını ihlal ettiği kadar bölücüdür.

25 Irfan Ahmad ve Peter van der Veer, "Muslim Bare Life in Contemporary India", *The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives* (Editörler: Irfan Ahmad ve Jie Kang), New York: Palgrave Macmillan, 2022; Goldie Osuri, *Religious Freedom in India: Sovereignty and [Anti] Conversion*, New York: Routledge, 2013; Nathaniel Roberts, *To Be Cared For: The Power of Conversion and Foreignness of Belonging in an Indian Slum*, Berkeley: University of California Press, 2016.

26 Bu parafaktaki bütün referanslar: Irfan Ahmad, "Coronavirus, Naked Life and the Importance of Giorgio Agamben", *The Polis Project*, Web sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/coronavirus-naked-life-and-the-importance-of-georgio-agamben/>, 25 Mayıs 2020.

27 Bu paragrafta bu eserlerden yararlanılmıştır: Irfan Ahmad, "Coronavirus, Naked Life and the Importance of Giorgio Agamben", *The Polis Project*, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/coronavirus-naked-life-and-the-importance-of-georgio-agamben/>, 25 Mayıs 2020; Irfan Ahmad, "Combat-Concepts in Indian Politics: Understanding Democracy as Politics of Enmity", *The Polis Project*, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/combata-concepts-in-indian-politics-understanding-democracy-as-politics-of-enmity/>, 22 Kasım 2021.

Sahte-Laiklik & Yatıştırma

Hindistan'da yaygın olarak kullanılan bir başka çatışma/kavga kavramı da "sahte laikliktir (*pseudo-secularism*).” Bu kavram en yoğun olarak, 1980'lerde Babri Mescidi'ni yıkmak ve yerine bir Hindu tapınağı inşa etmek için *rath yātra* aracılığıyla "*dharm yudh*" (dini savaş) başlatan aşırı sağcı bir Hindu lider olan L. K. Advani tarafından kullanılan bir Hindu neolojisi. Bu terim, gerçek ya da özgün laiklik olarak sayılan şeye karşıttır. Bir anlatıma göre, çeşitli dinler arasında kutsuz uyum ve hoşgörü olarak görülen gerçek laiklik, yalnızca Müslümanlık öncesi Hindistan'da mevcuttur ve dünyanın herhangi bir yerinde kimse onu bilmeden binlerce yıl önce -Vedalar gibi- Hindu kutsal kitaplarında kutsanmıştır. Sahte laiklik, Hinduizme özgü olduğu iddia edilen "gerçek laikliğin" aksine, Müslümanların ve Hristiyanların modern, Britanya sonrası Hint devleti tarafından "yatıştırılması (*appeasement*)" anlamına gelmektedir.²⁸

"Sözde-laiklik" kavramı, özellikle bağımsız Hindistan'ın ilk Başbakanı Jawaharlal Nehru'nun (1889-1964) "laik" yönetimini sözde laik olarak tanımlamaktadır. Çünkü onun yönetimi altında sözde azınlıklar yatıştırılmış ve Hindular mağdur edilmiştir. Advani ve Hindu sağı için Britanya sonrası laiklik bu nedenle "sahtedir." Nehru'nun başbakanlığı altındaki Hindistan'ın anayasal olarak laik olmadığını belirtmekte fayda vardır. "Laik"

kelimesi, Nehru'nun 1970'lerin ortasındaki ölümünden çok sonra Anayasa'ya yerleştirilmiştir. Aslında, başbakanlığı sırasında neredeyse rakipsiz ve en "karizmatik" lider olan Nehru, Hindistan'ı anayasal olarak laik yapmak için hiçbir girişimde bulunmamıştır. Dahası, Hindutva'nın Nehru tarafından yatıştırılan Müslümanlara yönelik suçlamalarının tam aksine, gerçek şudur ki, Nehru'nun politikaları (onun söyleminin aksine) Hinduları yatıştırmış ve Müslümanları marjinalleştirmiştir.²⁹

Hindu Taliban

Hoşgörü ve barışın ilk beşiği olarak Hinduizm/Hindistan'ın doğrulanmamış, mitleştirilmiş nosyonu, başka bir çatışma/kavga kavramının kalbinde yer alır: "Hindu Taliban". Sözde Hindu liberalleri, bu kavramı dindar Hindular tarafından yürürlüğe konan siyaseti eleştirmek için kullanmaktadır. Pavan Varma (kendini kendine laik ilan eden bir siyasi parti olan Janata Dal'ın diplomatlara bağlı bir politikacısı), BJP ve RSS'nin "Talibanlı Hinduizm'i barındırdığını" belirtmiştir. Çatışma/kavga kavramının merceğinden bakıldığında, bu bariz eleştiri aslında RSS-BJP'yi övmektedir. Çünkü Varma, Hinduizm'in doğuştan erdemli olduğunu, kötülüğün ona yalnızca dışarıdan, -bu durumda Taliban'dan- girdiğini kabul etmektedir. Kronolojik olarak, Hinduizm'in Talibanlaşması ifadesi yanlış görünüyor çünkü Varma'nın mantıksal

28 Irfan Ahmad, "Combat-Concepts in Indian Politics: Understanding Democracy as Politics of Enmity", *The Polis Project*, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/combats-concepts-in-indian-politics-understanding-democracy-as-politics-of-enmity/>, 22 Kasım 2021.

29 Bu konu hakkında daha fazla bilgi için bkz. Irfan Ahmad, "Destruction of Babri Masjid and Phantom of Nehruvian Secularism", *Maktoob Media*, Web Sayfası: <https://maktoobmedia.com/2022/12/06/destruction-of-babri-masjid-and-phantom-of-nehruvian-secularism/>, 6 Aralık 2022; Irfan Ahmad, "Destroying the Babri Masjid: Departure from the Era of Secularism or Pretense to Pluralism Unmasked?", *South Asia Institute, Department of Religion & Department of History, Columbia University tarafından organize edilen "Afterlives of Babri Masjid: Thirty Years Later" adlı online sempozyumda sunulan bildiri*, 9-10 Aralık 2022.

evreninde Taliban fenomeni, “İslam’ın Hindulaşması” olarak adlandırılmalıdır. Bunun nedeni ise RSS bir asır önce kurulmuş olmasıdır; oysa Taliban’ın ortaya çıkışı 1990’ların ortalarına dayanmaktadır.

Taliban’ı alternatif bir kelime dağarcığının da adlandırma seçeneğinin Varma’nın planında bulunmamasının nedeni, kendisini pek çok dinden biri olarak değil, tek gerçek din olarak kabul eden yaygın bir modern Hinduizm kavramıdır; diğer tüm dinler Hinduizm’in yalnızca pratik bir yaklaşımıdır. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında, Swami Vivekananda (ö. 1902) bu görüşü geliştirmiştir. Vivekananda 1898’de bir Müslüman’a hitaben kaleme aldığı mektubunda şöyle yazmıştır: “Gerçek şu ki Advaitizm, din ve düşüncenin son sözüdür ve bütün din ve mezheplere sevgiyle bakılabilecek tek makamdır. (Advaitizmin) geleceğin aydınlanmış insanlığının dini olduğuna inanıyorum.” Hinduuları “İbrani veya Araplardan daha eski bir ırk” olarak ele alarak, “Vedanta beyni ile İslam bedeni” arasında bir sentez önermiştir.³⁰ Bu sözde sentezde, beynin iskeletten üstün olduğu hiyerarşik yapının yanı sıra, Vivekananda’nın Musa, İsa, Muhammed veya diğerlerinden çok önce keşfedilen tek gerçek olarak Hinduizm’i nasıl şiddetle tekeline aldığı da açıktır.

İnek İnfazcısı

Hindistan’ın birçok eyaletinde sığır eti kanunen yasaklanmıştır. Çoğu inanan Hindu için inek, dini açıdan kutsaldır. Bu böyledir; çünkü, Brahmanik teolojide inek, tüm dilekleri karşılayan tanrıça Kāmdhēnu’dur.³¹ Tam sayısı 330 milyon olan Hindu tanrılarının tümü, Yazar Ziya Us Salam’a verilen sözlü bir anlatıma göre, kutsal ineğin içinde yaşamaktadır.³² İneğin kutsallığı, karnıyla sınırlı değildir; kirletici olmaktan çok arındırıcı olarak kabul edilen idrarına ve dışkısına eşit olarak uzanır. Hindular dini ritüellerinde ineğin hem idrarını hem de gübresini kullanır. Boston Üniversitesi’nde çalışan Amerikalı bir din alimi olan Frank Korom, kuzey Hindistan’daki kutsal bir Hindu şehri olan Banaras’ta, inekler idrar yaparken Hinduların ellerini ıslatmak için uzandığını gözlemlemiştir.³³ İslandıktan sonra ellerini dudaklarına yaklaştırdıklarını da belirtmiştir.

Hindular, öncelikle ineklerin kutsallığına ilişkin bu tür dini inançları nedeniyle, sığır eti tükettikleri veya buzdolaplarında sakladıkları yahut canlı inekleri sattıkları veya satın aldıkları için birçok Müslümanı herkesin önünde linç etmiştir. Sığır eti tüketimini çok dinli bir yönetimde beslenme özgürlüğü meselesi olarak

Tam sayısı 330 milyon olan Hindu tanrılarının tümü, Yazar Ziya Us Salam’a verilen sözlü bir anlatıma göre, kutsal ineğin içinde yaşamaktadır. İneğin kutsallığı, karnıyla sınırlı değildir; kirletici olmaktan çok arındırıcı olarak kabul edilen idrarına ve dışkısına eşit olarak uzanır.

30 Burada atıfta bulunulan tüm alıntılar için bkz. Irfan Ahmad, “Combat-Concepts in Indian Politics: Understanding Democracy as Politics of Enmity”, *The Polis Project*, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/combat-concepts-in-indian-politics-understanding-democracy-as-politics-of-enmity/>, 22 Kasım 2021.

31 Peter van der Veer, *Religious Nationalism: Hindus and Muslims in India*, Berkeley: University of California Press, 1994.

32 Ziya Us Salam, *Lynch Files: The Forgotten Saga of Victims of Hate Crime*, Yeni Delhi: Sage, 2019.

33 Frank Korom, “Holy Cow! The Apotheosis of Zebu, or Why the Cow Is Sacred in Hinduism”, *Asian Folklore Studies*, Cilt 59, Sayı 2, s. 181-203, 2000.

görmek yerine, bunun yerine “inek katliamı” olarak tanımlamışlardır. “İnekleri korumak” adına Müslümanları öldüren ve linç eden paramiliter Hindu örgütleri mevcuttur; çünkü ya bir kasabadan ya da köyden diğerine inek nakleden (buna “inek kaçakçılığı” denir) veya “inekleri öldüren” yahut buzdolaplarında inek eti bulunduran Müslümanlar vardır. “İnek koruması” adı altında Müslümanları öldüren Hindular, katil ya da suçlu olarak tanımlanmamakta; daha ziyade, gururla ve nezaketle “İnek İnfazcıları (*Cow Vigilante*)” olarak adlandırılmaktadır.

Sonuç

Bu makalede, milliyetçilik ve demokrasi arasındaki iç içeliği daha iyi anlamak için çatışma/kavga kavramlarına odaklanmamız gerektiğini savundum. Bu bağlamda benim argümanım, çatışma/kavga kavramlarının hem “Batı”da hem de “Doğu”da demokrasinin ayrılmaz bir parçası olduğudur. Bu argümanı kanıtlamak için, Hindu/Hint milliyetçiliğinin hem sembolik hem de fiziksel olarak Müslümanları ve İslam’ı hedef almak için çatışma/kavga kavramlarını önce nasıl şekillendirdiğini ve sonra nasıl harekete geçirdiğini gösterdim. Bu amaçla, dört çatışma/kavga kavramını tartıştim: (1) Aşk-Cihadı/Korona-Cihadı, (2) Sahtelaiklik ve Yatıştırma, (3) Hindu Taliban ve (4) İnek İnfazcısı. Avrupa siyasetinde etkin olan “Eurabia”ya kısaca değinerek, çatışma/kavga kavramlarının küresel siyasette ve Hindistan’ın ötesinde nasıl işlediğini de gösterdim. Raymond Williams’ın ünlü kitabı *Keywords: A Vocabulary of Culture and Society*’nin çatışma/kavga sözcükleri veya kavramları yalnızca yaklaşmamasının nedeni, onun yalnızca “ortak hayatımızda [...]

başkalarıyla paylaştığımız³⁴ sözcüklerinin değişen anlamlarıyla ilgilenmesiydi. Dikkat ettiğimiz kelimeler hem anahtar kelimeler hem de çatışma/kavga kelimeleri olduğunda; toplum, kültür ve siyaset anlayışımız muhtemelen daha sağlam, derin ve kapsamlı olacaktır.

Demokrasinin gerçek formuna kavuşabilmesi için; çatışma/kavga kavramlarının konuşlandırılmasını, dolaşımını ve oluşturulmasını ortadan kaldırmanın yanı sıra, bu kavramların türetildiği ve bazılarının sürdürüldüğü, sağlamlaştırdığı hatta (bazı durumlarda, -ineklerin Hindular tarafından kutsallaştırılması gibi- kutsallaştırıldığı tamamen yabancı düşmanı milliyetçiliği konuşlandırma da ortadan kaldırılmalıdır.

Kaynaklar

- Abdul G. Noorani, *The RSS and the BJP: A Division of Labor*, Delhi: LeftWord, 2000.
- Abdul G. Noorani, *The RSS: A Menace to India*, Delhi: LeftWord, 2019.
- Abhish K. Bose, “Interview with Irfan Ahmad: ‘Hindu Radicalization the Lethal Challenge’”, *Frontline*, Web Sayfası: <https://frontline.thehindu.com/social-issues/interview-irfan-ahmad-hindu-radicalisation-the-lethal-challenge/article65529829.ece>, 26 Haziran 2002.
- Arjun Appadurai, *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996.
- Carl Schmitt, *The Concept of the Political* [Çeviri: George Schwab], Chicago: Chicago University Press, 1996.
- Christophe Jaffrelot (Ed.), *Hindu Nationalism: A Reader*, Princeton: Princeton University Press, 2007.
- Christophe Jaffrelot, *The Hindu Nationalist Movement and Indian Politics: 1925 to the 1990s: Strategies of Identity-Building, Implantation and Mobilization* [with Special Reference to Central India], Londra: Hurst & Co. 1996.
- Daily Sabah, “Turkey’s Population is Now 84.6 Million, Istanbul Reverts to Rise”, Web Sayfası: <https://www.dailysabah.com/turkey/>

³⁴ Raymond Williams, *Keywords: A Vocabulary of Culture and Society* [Revize edilmiş edisyon], New York: Oxford University Press, 1983, s. 14.

- turkeys-population-is-now-846-million-istanbul-reverts-to-rise/news, 4 Şubat 2022.
- Dibyesh Anand, "The Violence of Security: Hindu Nationalism and the Politics of Representing 'the Muslim' as a Danger", The Round Table, Cilt 94, Sayı 379, s. 203-215, 2005.
 - Dibyesh Anand, Hindu Nationalism and the Politics of Fear, New York: Palgrave Macmillan, 2011.
 - Eirikur Bergmann, "The Eurabia Conspiracy Theory", Europe: Continent of Conspiracies – Conspiracy Theories in and about Europe [Editörler: Andreas Önnerfors ve André Krouwel], Londra: Routledge, 2021.
 - Frank Korom, "Holy Cow! The Apotheosis of Zebu, or Why the Cow Is Sacred in Hinduism", Asian Folklore Studies, Cilt 59, Sayı 2, s. 181-203, 2000.
 - Goldie Osuri, Religious Freedom in India: Sovereignty and [Anti] Conversion, New York: Routledge, 2013.
 - Irfan Ahmad ve Jie Kang, "Introduction: Imagining Alternatives to Globalization of the Nation Form", The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives [Editörler: Irfan Ahmad ve Jie Kang], New York: Palgrave Macmillan, 2022.
 - Irfan Ahmad ve Peter van der Veer, "Muslim Bare Life in Contemporary India", The Nation Form in the Global Age: Ethnographic Perspectives [Editörler: Irfan Ahmad ve Jie Kang], New York: Palgrave Macmillan, 2022.
 - Irfan Ahmad ve Pralay Kanungo [Ed.], The Algebra of Warfare-Welfare: A Long View of India's 2014 Elections, Yeni Delhi: Oxford University Press, 2019.
 - Irfan Ahmad, "Combat-Concepts in Indian Politics: Understanding Democracy as Politics of Enmity", The Polis Project, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/combat-concepts-in-indian-politics-understanding-democracy-as-politics-of-enmity/>, 22 Kasım 2021.
 - Irfan Ahmad, "Coronavirus, Naked Life and the Importance of Giorgio Agamben", The Polis Project, Web Sayfası: <https://www.thepolisproject.com/read/coronavirus-naked-life-and-the-importance-of-giorgio-agamben/>, 25 Mayıs 2020.
 - Irfan Ahmad, "Destroying the Babri Masjid: Departure from the Era of Secularism or Pretense to Pluralism Unmasked?", South Asia Institute, Department of Religion & Department of History, Columbia University tarafından organize edilen "Afterlives of Babri Masjid: Thirty Years Later" online sempozyumunda sunulan bildiri, 9-10 Aralık 2022.
 - Irfan Ahmad, "Destruction of Babri Masjid and Phantom of Nehruvian Secularism", Maktoob Media, Web Sayfası: <https://maktoobmedia.com/2022/12/06/destruction-of-babri-masjid-and-phantom-of-nehruvian-secularism/>, 6 Aralık 2022.
 - Irfan Ahmad, "Introduction: Democracy and the Algebra of Warfare -Welfare", The Algebra of Warfare -Welfare: A Long View of India's 2014 Election [Editörler: Irfan Ahmad ve Pralay Kanungo], Yeni Delhi: Oxford University Press, 2019.
 - Irfan Ahmad, "Populism: A Political Anthropology Approach", Public Anthropologist, Cilt 1, Sayı 2, s. 224-245, 2019.
 - Jairus Banaji [Ed.], Fascism: Essays on Europe and India, Gurgaon [Hindistan]: Three Essays Collective, 2013.
 - Kaushik Deka ve Damayanti Dutta, "Mob Lynching India's Shocking War Within, a Challenge Narendra Modi Must Confront", India Today, Web Sayfası: <https://www.indiatoday.in/magazine/cover-story/story/20170724-lynching-india-beef-ban-muslims-india-jharkhand-delhi-mathura-1023999-2017-07-14,14> Haziran 2017.
 - Mario Bunge, Social Science Under Debate: A Philosophical Perspective, Toronto: University of Toronto Press, 1998.
 - Melvin Richter, The History of Political and Social Concepts: A Critical Introduction, Oxford: Oxford University Press, 1995.
 - Nathaniel Roberts, To Be Cared For: The Power of Conversion and Foreignness of Belonging in an Indian Slum, Berkeley: University of California Press, 2016.
 - Peter van der Veer ve Hartmut Lehmann [Ed.], Nation and Religion: Perspectives on Europe and Asia, Princeton University Press: Princeton, 1999.
 - Peter van der Veer, Religious Nationalism: Hindus and Muslims in India, Berkeley: University of California Press, 1994.
 - Raymond Williams, Keywords: A Vocabulary of Culture and Society (Revize edilmiş edisyon), New York: Oxford University Press, 1983.
 - Reinhart Koselleck, Futures Past: On the Semantics of Historical Time [Çeviri ve Giriş: Keith Tribe], Columbia: Columbia University Press, 2004 [1979].
 - Richard Whatmore, What Is Intellectual History?, Cambridge: Polity, 2016.
 - Sindre Bangstad, "Eurabia Comes to Norway", Islam and Christian-Muslim Relations, Cilt 24, Sayı 3, s. 369-391, 2013.
 - Stephanie Kramer, "Population Growth and Religious Composition", Pew Research Centre, Web Sayfası: <https://www.pewresearch.org/religion/2021/09/21/population-growth-and-religious-composition/>, 21 Eylül 2021.
 - Sumit Sarkar, "The Fascism of the Sangh Parivar", Economic and Political Weekly, Cilt 28, Sayı 5, s. 163-67, 1993.
 - Thomas Blom Hansen, The Saffron Wave: Democracy and Hindu Nationalism in Modern India, Princeton: Princeton University Press, 1999.
 - Ziya Us Salam, Lynch Files: The Forgotten Saga of Victims of Hate Crime, Yeni Delhi: Sage, 2019.